

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Схвалено Вченою радою УНУ
(протокол від 11 вересня 2026 р., № 1)

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора УНУ

Олена ЯРОШІНСЬКА

11.09.2026

Введено в дію наказом в.о. ректора
від 11.09.2026 № 01-16/203/од

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЕТИКУ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОЦЕСІ В УМАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ**

Умань – 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення визначає принципи та правила етичної, безпечної і професійної цифрової комунікації учасників освітнього процесу в Уманському національному університеті (далі – Університет), порядок використання цифрових каналів комунікації, проведення синхронної й асинхронної взаємодії, захисту приватності, а також реагування на порушення.

1.2. Мета Положення – визначити засади етичної цифрової взаємодії учасників освітнього процесу, спрямованих на забезпечення поваги до людської гідності, академічної доброчесності, захисту персональних даних та інформаційної безпеки.

1.3. Дія Положення поширюється на здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників Університету, запрошених викладачів, адміністраторів інформаційних систем та інших осіб, залучених до освітнього процесу.

1.4. Положення застосовується під час здобуття освіти за дистанційною формою, організації змішаного або тимчасово дистанційного формату, а також під час використання цифрових технологій за іншими формами здобуття освіти. Воно охоплює комунікацію в LMS, системі АСУ, сервісах відеоконференцій, корпоративній електронній пошті, офіційних чатах і форумах, електронних кабінетах та інших погоджених Університетом цифрових середовищах.

1.5. Положення розроблено відповідно до Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР, законів України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII, «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII, «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742-IX, «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року № 2297-VI, «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII, «Про авторське право і суміжні права» від 1 грудня 2022 року № 2811-IX, Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV, Статуту та локальних нормативних актів Університету.

1.6. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законодавством. Цифрова комунікація – обмін інформацією між учасниками освітнього процесу з використанням електронних інформаційно-комунікаційних систем; офіційний цифровий канал – інформаційна система, корпоративна електронна пошта, обліковий запис або інший засіб комунікації, визначений чи погоджений Університетом для освітньої взаємодії.

2. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЕТИКИ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

2.1. Чесність, гідність, добросовісність і справедливість, повага і довіра, рівноправність і толерантність, відповідальність та культура поведінки, професійна компетентність і недискримінаційність є основоположними принципами взаємовідносин учасників освітнього процесу.

2.2. Рівність і недискримінація. Цифрові засоби не можуть використовуватися для дискримінації, переслідування, приниження, мови ворожнечі, небажаного сексуального характеру, цькування, погроз або створення ворожого освітнього середовища. Академічна критика має стосуватися ідей, аргументів і результатів діяльності, а не особистих характеристик людини.

2.3. Повага до гідності та свободи висловлювання. Учасники мають право висловлювати позиції, ставити запитання і надавати обґрунтовану критику, дотримуючись коректної форми, не поширюючи завідомо неправдиву інформацію та не порушуючи прав інших осіб.

2.4. Добросовісність і відповідальність. Кожний учасник відповідає за зміст повідомлень, достовірність поширеної інформації, безпечне використання облікового запису та наслідки власних дій у цифровому середовищі.

2.5. Професійність і межі комунікації. Освітня комунікація здійснюється у визначених каналах і в розумні строки. Учасник не зобов'язаний бути постійно доступним поза розкладом занять, консультацій або робочим часом, крім

невідкладних безпекових повідомлень чи випадків, попередньо погоджених сторонами.

2.6. Приватність і мінімізація даних. Збираються та використовуються лише ті персональні дані, що є необхідними для організації освітнього процесу, і лише з визначеною законною метою. Не допускається примушування до розкриття зайвих відомостей про приватне життя, житло, стан здоров'я або місцеперебування.

2.7. Доступність та інклюзивність. Формат, темп і спосіб цифрової комунікації мають, наскільки це можливо, враховувати особливі освітні потреби, технічні обмеження, перебої зв'язку, безпекові умови та потребу в альтернативному способі участі.

2.8. Академічна доброчесність і прозоре використання технологій. Використання цифрових інструментів, у тому числі технологій штучного інтелекту, не повинно підміняти особисту інтелектуальну відповідальність, вводити інших в оману щодо авторства або використовувати персональні чи конфіденційні дані всупереч установленим правилам.

3. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

3.1. Усі учасники освітнього процесу мають бути ввічливими і коректними, дотримуватися норм етикету, уникати конфліктної, образливої, принизливої або нецензурної комунікації.

3.2. Для офіційної освітньої комунікації використовуються корпоративна електронна пошта, LMS, АСУ та інші канали, визначені Університетом або повідомлені викладачем у робочій програмі, силабусі чи на початку вивчення освітнього компонента. Використання приватних акаунтів у соціальних мережах і персональних номерів телефонів не може бути обов'язковою умовою участі в освітньому процесі, якщо Університет забезпечив офіційний альтернативний канал.

3.3. Обліковий запис використовується особисто його власником. Забороняються передавання паролів, входження під чужим ім'ям, створення оманливих профілів, підміна іншої особи, поширення посилань для входу стороннім особам або інші дії, що порушують безпеку інформаційної системи.

3.4. Електронні повідомлення мають містити зрозумілу тему, коректне звернення, стислий виклад питання та, за потреби, ідентифікаційні відомості відправника. Не допускаються масові нерелевантні розсилки, повторне надсилання однакових повідомлень без потреби, використання великих літер як способу тиску, образливі зображення, реакції або мему.

3.5. Інформація про розклад, завдання, критерії оцінювання, строки та зміни організації навчання повідомляється через офіційні канали. Повідомлення, розміщене лише в неофіційному чаті, не може бути єдиною підставою для негативних наслідків для здобувача.

3.6. Викладач визначає час і спосіб консультацій та, якщо інше не встановлено робочою програмою або силабусом, надає відповідь на освітній запит у розумний строк, як правило, не пізніше трьох робочих днів. Це не стосується автоматичних повідомлень, технічних інцидентів та періодів відпустки, тимчасової непрацездатності чи інших законних причин відсутності.

3.7. Оцінки, відомості про успішність, стан здоров'я, контактні дані та інша персональна інформація повідомляються індивідуально або в захищеній інформаційній системі. Публікація списків із повними прізвищами та оцінками у відкритих чатах чи мережі Інтернет не допускається, крім випадків, прямо передбачених законом.

4. ЕТИКА СИНХРОННОЇ ОНЛАЙН-ВЗАЄМОДІЇ

4.1. Учасники приєднуються до синхронного заняття своєчасно, використовуючи ім'я, що дає змогу їх ідентифікувати. Під час відсутності виступу

мікрофон, як правило, вимикається; запитання ставляться способом, визначеним викладачем, із дотриманням черговості та права інших осіб бути почутими.

4.2. Учасник самостійно обирає нейтральний фон, віртуальне тло або функцію розмиття. Ніхто не зобов'язаний демонструвати житлове приміщення, членів сім'ї чи інші обставини приватного життя.

4.3. Постійно ввімкнена камера не є загальною обов'язковою умовою участі в занятті. Викладач може вимагати короткочасного ввімкнення камери для ідентифікації під час контрольного заходу або для виконання педагогічно обгрунтованої практичної дії, якщо така вимога повідомлена заздалегідь, є пропорційною меті та передбачає альтернативний спосіб підтвердження особи або участі у разі поважних причин, технічних обмежень чи загрози приватності.

4.4. Запис заняття здійснюється лише Університетом, викладачем або іншою уповноваженою особою з визначеною освітньою чи організаційною метою та після попереднього повідомлення учасників. У повідомленні зазначаються мета запису, спосіб доступу і строк зберігання. Учасники не мають права самостійно записувати, копіювати, публікувати чи передавати третім особам відео, аудіо, скриншоти, чат або інші матеріали заняття без законної підстави чи дозволу осіб, права яких можуть бути порушені.

4.5. Посилання на онлайн-заняття, код доступу, список учасників та матеріали закритого курсу не передаються стороннім особам. Викладач або адміністратор має право видалити сторонню особу із сесії та вжити необхідних технічних заходів захисту.

4.6. У разі повітряної тривоги, безпосередньої загрози життю чи здоров'ю, аварійного відключення електроенергії або зв'язку учасник має право негайно припинити онлайн-взаємодію та перейти до безпечного місця. Відсутність зв'язку за таких обставин не може сама по собі бути підставою для негативної оцінки або дисциплінарного заходу; учаснику надається можливість опрацювати матеріал або виконати завдання іншим способом.

5. ЕТИКА АСИНХРОННОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТУ

5.1. Здобувачі дотримуються встановлених строків, а викладачі формулюють завдання, критерії оцінювання, формат подання та кінцевий строк однозначно і завчасно. Зміна строку після початку виконання завдання допускається лише з обґрунтованих причин та не повинна погіршувати становище здобувача.

5.2. Повідомлення на форумах і в чатах мають стосуватися теми, не дублюватися без потреби та не перешкоджати роботі інших. Модератор може перемістити або приховати нерелевантний чи незаконний матеріал із фіксацією причини такого рішення.

5.3. Матеріали електронного курсу, записи занять, презентації, тести, методичні розробки та інші твори використовуються виключно в межах наданого доступу. Їх копіювання, перероблення, розміщення у відкритому доступі або комерційне використання допускається лише відповідно до законодавства та умов, визначених правовласником.

5.4. Використання технологій штучного інтелекту здійснюється відповідно до Політики відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в Університеті. Забороняється використовувати такі технології для підміни особи, створення або поширення оманливих аудіо-, відео- чи текстових матеріалів про учасника освітнього процесу, автоматизованого переслідування, а також завантажувати до зовнішніх систем персональні дані чи інформацію з обмеженим доступом без належної правової підстави.

5.5. Зворотний зв'язок надається коректно, конкретно і стосується результату діяльності. Принизливі публічні коментарі, сарказм, висміювання помилок або порівняння особи з іншими учасниками не допускаються.

6. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ

6.1. Здобувач освіти має право на поважну комунікацію, зрозумілі правила взаємодії, захист приватності, доступний альтернативний спосіб участі у разі обґрунтованих технічних або безпекових обмежень, а також на звернення щодо порушення цього Положення без ризику переслідування за добросовісне повідомлення.

6.2. Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися правил цифрової безпеки, використовувати власний обліковий запис, не перешкоджати заняттю, не поширювати без дозволу матеріали та персональні дані інших осіб, виконувати законні вимоги модератора і повідомляти про виявлені технічні або безпекові інциденти.

6.3. Педагогічні та науково-педагогічні працівники створюють сприятливе навчальне середовище, забезпечують чітку і доступну комунікацію, об'єктивне оцінювання та повагу до особистості й обґрунтованої думки кожного здобувача.

6.4. Викладач зобов'язаний на початку вивчення освітнього компонента повідомити офіційні канали зв'язку, правила онлайн-взаємодії, час консультацій, порядок повідомлення про технічні проблеми та умови запису занять. Він не може вимагати від здобувача публікувати приватний номер телефону, адресу проживання, медичні відомості чи інші дані, не потрібні для освітньої мети.

6.5. Адміністратори інформаційних систем і технічні працівники здійснюють доступ до облікових даних, журналів активності та вмісту комунікації лише в межах посадових повноважень і визначеної мети, забезпечують конфіденційність та документують істотні дії щодо облікового запису або доступу користувача.

6.6. Університет забезпечує доступ до локальних актів, канали технічної та організаційної підтримки, розумні заходи кібербезпеки, навчання цифровій грамотності та періодичне інформування учасників про правила безпечної комунікації.

7. ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ТА РОЗГЛЯД ПОВІДОМЛЕНЬ

7.1. Непорозуміння, що не містить ознак дискримінації, переслідування, насильства, порушення академічної доброчесності, незаконного поводження з персональними даними або іншого правопорушення, рекомендується спочатку врегулювати шляхом прямого коректного діалогу або за участю викладача, куратора чи керівника відповідного підрозділу.

7.2. Особа, яка вважає, що її права порушено, може подати звернення керівнику кафедри, декану факультету, профільному проректору, уповноваженому підрозділу або органу, визначеному відповідним локальним актом Університету. Залежно від предмета повідомлення застосовуються процедури щодо академічної доброчесності, дискримінації, конфлікту інтересів, захисту персональних даних, трудових відносин або оскарження результатів оцінювання.

7.3. Для підтвердження обставин дозволяється зберегти мінімально необхідні докази: повідомлення, системні журнали, посилання, скриншоти або записи, отримані законним способом. Такі матеріали не оприлюднюються та передаються лише особам, уповноваженим розглядати звернення.

7.4. Розгляд звернення здійснюється конфіденційно, неупереджено, у розумний строк, з правом сторін бути поінформованими про суть повідомлення, надати пояснення й докази та оскаржити рішення в порядку, визначеному законодавством і локальними актами Університету. Добросовісне повідомлення про можливе порушення не може бути підставою для переслідування заявника.

7.5. Повідомлення про реальну загрозу життю чи здоров'ю, насильство, незаконний доступ до інформаційної системи або інший невідкладний інцидент передається також службі безпеки, відповідальному за інформаційну безпеку або компетентним державним органам відповідно до характеру загрози.

8. ПОРУШЕННЯ ТА ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ

8.1. Порухненнями цього Положення є, зокрема: образлива, дискримінаційна або погрозна комунікація; цифрове переслідування; навмисне перешкоджання онлайн-заняттю; підміна особи; передавання доступу стороннім особам; незаконний запис або поширення матеріалів заняття; розголошення персональних чи конфіденційних даних; поширення завідомо неправдивої інформації; порушення авторських прав; використання цифрових технологій для академічного обману; невиконання законних вимог інформаційної безпеки.

8.2. Сам факт порушення цього Положення не є автоматичною підставою для відрахування, звільнення, позбавлення відзнак або обмеження права на освіту. Захід реагування застосовується лише уповноваженим органом, на законній підставі, після встановленої процедури та з урахуванням характеру, повторюваності, наслідків порушення, вини особи й принципу пропорційності.

8.3. Залежно від обставин можуть застосовуватися: усне або письмове роз'яснення правил; вимога припинити порушення чи видалити незаконно поширений матеріал; тимчасове технічне обмеження конкретної функції або доступу, необхідне для захисту інформаційної системи та безперервності заняття; заходи реагування у сфері академічної доброчесності; дисциплінарні заходи до працівника; інші заходи, прямо передбачені законом або локальним актом Університету.

8.4. Технічне видалення учасника з поточної онлайн-сесії допускається модератором для негайного припинення перешкоджання, загрози або незаконного доступу. Після усунення ризику особі забезпечується можливість пояснення і, якщо немає законних підстав для подальшого обмеження, відновлення доступу до освітніх матеріалів.

8.5. Питання академічної доброчесності, захисту персональних даних, дискримінації, булінгу, трудової дисципліни, кібербезпеки та інших

правопорушень розглядаються за спеціальними процедурами, а не шляхом довільного застосування санкцій за цим Положенням.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Це Положення набирає чинності з дня введення його в дію наказом ректора Університету після схвалення Вченою радою Університету.

9.2. Зміни та доповнення до цього Положення розробляються, погоджуються, схвалюються і вводяться в дію в порядку, установленому Інструкцією з розробки та оформлення проєктів положень Уманського національного університету.

9.3. З дня набрання чинності цим Положенням Положення про етику спілкування при дистанційній формі навчання в Уманському національному університеті садівництва, схвалене Вченою радою УНУС 30 травня 2024 року (протокол № 7) та введене в дію наказом ректора від 30 травня 2024 року № 01-16/10/од, втрачає чинність.

9.4. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до законодавства України, Статуту та інших локальних нормативних актів Університету.

Розробник:

проректор з науково-педагогічної роботи

Михайло МАЛЬОВАНІЙ

Погоджено:

Голова Первинної профспілкової організації Уманського національного університету

Маргарита ПАРУБОК

Голова Профспілки працівників, студентів, аспірантів та докторантів Уманського національного університету

Леся КАРНАУХ

Голова ради студентського самоврядування Уманського національного університету

Вікторія ГУРСЬКА